

SARGUZASHTLARGA ASOSLANGAN TAJRIBALARNI TASHKIL ETISHDAGI METODIK- DIDAKTIK TAHLIL QILISHNING SAMARALI USULLARIDAN FOYDALANISH

Andijon pedagogika instituti
“Boshlang’ich ta’lim kafedasi” o’qituvchisi
Yunusova Diloramxon Abdumajitovna

Anotatsiya. Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning metodik-didaktik ta'minotini tashkil etishda o'qituvchilar va murabbiylar uchun yo'l harakat qilishda yoki maktab o'quvchilari bilan amaliy mashg'ulotlar tashkil etishda foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'z: refleksiya, hamkorlik, mentorlik, aspekt,

Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning metodik-didaktik ta'minoti, o'rganish jarayonida ishlab chiqilayotgan tajribalarni yaxshilash, o'rganishning samaradorligini oshirish va talabalar uchun o'zlashtirishni ta'minlashga qaratilgan tizim va usullardan iboratdir. Bu ta'minot, o'rganishning tizimli va effektiv jarayonini ta'minlaydi.

Biz metodik-didaktik ta'minot usullarini sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishda foydalanamiz. Sarguzashtlarga asoslangan tajribalar tashkil etishda rejalashuv juda muhimdir. Rejalarda, tajribalar o'rganishning maqsadi, davomiyligi, o'zlashtirilishi va baholash jarayoni belgilanadi. Rejalar, o'rganishning tartibi, qisqartirilgan maqsadlar, amaliyot mashg'ulotlari, o'quvchilar bilan aloqalar va natijalarni baholashni o'z ichiga oladi.

Biz bir qancha bosqichlarga bo'lib, olgan holda o'z tajribalarimiz va o'rganib chiqishlarimiz orqali o'z usullarimizni keltirib o'tamiz .

1- Bosqich o'rganish jarayoni o'rganishning qonunlari, o'zlashtirishning o'rganish darajasini oshirish uchun belgilangan qadam va jarayonni tartibga solishni o'z ichiga oladi. Sarguzashtlarga asoslangan tajribalar o'rganishning amaliyotga yo'l qo'yishini ta'minlaydi.

2- Bosqich O'zlashtirish vositalari: O'rganan tajribalarni o'zlashtirish uchun vositalar, uskunalar va materiallar juda muhimdir. Bu, ma'lumotlar manbalarini, amaliyot qurilmalarini, laboratoriya asbob-uskunalarini, model va simulyatsiya qurilmalarini o'z ichiga oladi. O'zlashtirish vositalari talabalarga o'rganishning amaliy jihatlarini tajriba qilish imkonini beradi.

3- Bosqich Murabbiylar va mentorlik: Murabbiylar va mentorlar, talabalarga sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishda yordam berish va boshqarishda

muhim rol o'ynaydi. Ular, talabalarni yo'lga qo'yish, tajribalarni tahlil qilish, natijalarni baholash va o'zgarishlarni qilish imkonini berishda yordam beradi.

4-bosqich Refleksiya va baholash: Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning muhim qismi, tajribalarni baholash va natijalarni baholashdir. Talabalar o'zlarining tajribalarini baholaydigan va natijalarni baholashda o'z fikrini ifoda qilish imkonini beradigan tahlil vositalaridan foydalanishadi.

5-bosqich Hamkorlik va birdamlik : Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etish jarayonida hamkorlik va birdamlik muhimdir. Talabalar o'zaro hamkorlikda ishlash, guruhda faol ishtirok etish va tajribalardan o'zlarining o'zlashtirish uchun foydalanish imkonini beradi.

Metodik-didaktik ta'minot, sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etish jarayonida o'rganishning samardarog'ini oshirishga yordam beradi. Bu usullar talabalarning amaliyotda qatnashish va o'rganish jarayonini o'zlashtirishga imkon beradi. Ushbu usullar talabalar uchun qiziqarli, tajriba olishga va o'zlashtirishga imkon beradigan o'rganish muhitini yaratishda ham muhimdir.

Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning samaradorligini baholash uchun bir necha mezonlar mavjud. Bu mezonlar, sarguzasht tashkillashning to'liqligini, o'rganishni va o'zlashtirishni oshirishni, o'z fikrini ifoda qilishni o'rgatishni, tahlil qilishni va natijalarni amaliyotda qo'llashni o'z ichiga oladi. Quyidagi mezonlar sizga yordam berishi mumkin:

Maqsad: Sarguzasht tashkillash maqsadingizni aniqlang. Maqsad, qaysi tajribalarni o'rganishni va baholashni istasangiz, undan kelib chiqqan o'zgarishlarni nazorat qilishni va o'rganish jarayonidan olingan foydalanishni o'z ichiga oladi. Maqsadni aniqlab chiqish, sarguzasht tashkillash jarayonida qo'llaniladigan o'zgarishlarni o'lchashga yordam beradi.

Ma'lumot to'plami: Sarguzasht tashkillashda kerak bo'lgan ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishga yordam beruvchi qo'llanmalar va resurslar mavjudligini ta'minlang. Bu, ilmiy maqolalar, kitoblar, internet manbalaridan foydalanish, so'rovnoma va anketalarni tashkil etish, tajribalarning haqiqiy yoki nazariy bazasini oshirish va o'rganishni oshirishga yordam beradi.

Qo'llanish va amaliyot: Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni o'rganish uchun amaliyotga muvofiq tashkillashni o'rganing. Bu, o'zgaruvchilarni nazorat qilish, ma'lumotlarni to'plash, tajribalarni yozish, maqsadga erishish uchun yo'nalishlarni belgilash va natijalarni baholashni o'z ichiga oladi.

Tahlil va natijalar: Sarguzashtlarni baholashning samaradorligini tahlil qilish uchun ma'lumotlarni tartibga soling. Tahlil jarayonida maqsadga erishishning darajasini, o'rganish jarayonida qo'llangan usullarni, natijalar va ularga asoslangan tavsiyalar yoki maslahatni baholashni o'z ichiga oladi.

Тahliliy yozuvlar: Sarguzashtlarni tashkil etish va baholash jarayonida tahliliy yozuvlar yaratishga e'tibor bering. Bu yozuvlar, sarguzashtlarni tashkillash jarayonidagi o'zgarishlarni, o'rganish va amaliyotning muvaffaqiyatini va kamchiliklarini, tahlil qilish natijalarini va tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Tashqi baholash: Sarguzashtlarga asoslangan tajribalar baholanganidan so'ng, ularga tashqi baholash va rejalashtirishni o'z ichiga olgan holda natijalarni o'rganishga yordam beruvchi shaxslardan yordam oling. Bu, mentorlar, o'qituvchilar, murabbiylar yoki so'rovnoma tashkilotlardan foydalanishni o'z ichiga oladi.

Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning samaradorligini baholash jarayonida bu mezonlar sizga yordam berishi mumkin. Shuningdek, tajribalardan ma'lumot to'plami, tahlil va natijalar, tahliliy yozuvlar va tashqi baholash aspektlariga e'tibor qilish juda muhimdir. Ushbu mezonlar o'rganish jarayonida ko'rsatilgan samaradorlikni baholashga yordam beradi. Buning bilan birga, tajribalarning qayta ko'rib chiqilishi, natijalarning amaliyotda qo'llanishi va o'rganish jarayonini mustahkamlash uchun o'zgarishlarni qilish imkonini beradi.

Sarguzashtlarga asoslangan tajribalarni tashkil etishning samaradorligini baholashni amalga oshirish uchun bu mezonlardan foydalanishingiz tavsiya etiladi. Bu esa sizga sarguzashtlardan o'rganishni oshirishga, o'zlashtirishga va keyingi tajribalarni yaxshilashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avdeeva, T. A., & Grishina, M. A. (2005). Metodik-didaktik tahlil. Moscow: Pedagogika.
2. Davydov, V. V. (1996). Didaktika asoslari. Moscow: Pedagogika.
3. Rubinshtein, D. A. (1997). O'qitish psixologiyasi. Moscow: Pedagogika.
4. Tursunova, O. K. (2008). O'qitish metodikasi. Tashkent: Fan va texnologiya.
5. Silber, M. S. (1977). Didaktika. Moscow: Pedagogika.
6. Reynolds, J. M., & Case, R. B. (2012). Tahliliy o'qitish metodlari. Tashkent: Yoshlar.
7. Savelieva, A. A. (2004). O'qitish metodikasi va o'quv jarayonlarining tahlili. Moscow: Prosveshchenie.
8. Elkonin, D. P. (1983). Didaktika nazariyasi. Moscow: Pedagogika.